

Antanas Baranauskas - Anykščių šilelis

Išmok eilėraščių ar jo daly.

Kalnai keltuoti, pakalnės nuplikę!
Kas jūsų grožei senobinei tiki?
Kur toj puikybė jūsų pasidėjo?
Kur ramus jūsų užimas nuo vėjo,
Kai balto miško lapeliai šlamėjo
Ir senos pušys siūravo, braškėjo?
Kur jūsų paukščiai, paukšteliai, paukštytės,
Katrų čilbančių teip ramu klausytis?
Kur jūsų žvėrys, gyvuliai, žvėreliai?
Kur žvėrų olos, laužai ir urveliai?
Visa prapuolę; tik ant lauko pliko
Kelios pušelės apykraivės liko!..
Skujom, šakelėm ir šiškom nuklotą
Kepina saulė nenaudingą plotą,
In kurį žiūrint teip neramu regis:
Lyg tartum rūmas suiręs, nudegęs,
Lyg kokio miesto išgriuvus pūstynė,
Lyg kokio raisto apsvilus kimsynė!..

Miškan, būdavo, eini - tai net akį veria;
Vat teip linksmina dūšią, ažu širdies tveria,
Kad net, širdžiai apsalus, ne kartą dūmojai:
Ar miške aš čia stoviu, ar danguj, ar rojuj?!
Kur tik žiūri, vis gražu: žalia, liekna, gryna!
Kur tik uostai, vis miela: giria nosį trina!
Kur tik klausai, vis linksma: šlama, ūžia, siaudžia!
Ką tik jauti, vis ramu: širdį glosto, griaudžia!
Minkštučiukai samanų patalai ištiesti
Galvą in save traukia ir liula užliesti.
Uogienojai kaip rūtos kelmais kelmais želia,
Juodas, raudonas uogas išsirpusias kelia.
Ant žalio, rausvo, balkšvo dugnio taškai grybų
Terp medžių marguliuoja iš savų sodybų.
Voverušų leikelės kur ne kur pro plyšį
Iš po samanų marškos sarmatlyvai kyši.
Čia paliepių torielkos po mišką išklotos,
Čia kiauliabudės pūpso lyg pievos kimsotos,
Čia po eglėm šeimynom sudygę ruduokės,
Čia pušyne iš gruodo išauga žaliuokės,
Čia rausvos, melsvos, pilkos ūmėdės sutūpę, -
Linksmutės, gražiai auga, niekas joms nerūpi.
Čia kazlėkai pakrūmėm ant piemenų tako
Tartum kupkeliai kniūpšti, kaip Mickevčius sako.
Čia nemunės iš kelmo, lepšiai terp alksnyno,
Čia šalpjonai terp stuobrių dygsta iš skiedryno,
Čia musmirės raupuotos, veršakiai gleivėti,
Čia grybai ir šungrybiai vardais nežymėti.
Anei jų žmonės renka, anei žvėrys graužia,
Jėg bėgdami par mišką galvijai išlaužia,
Arba patys savaimi suglebę supūsta, -
Iš jų trąšos želmenim aplinkom išplūsta.
Ė iš visų viršesnis auga baravykas,
Valig dainuškos žodžių - „grybų pulkaunykas“

Platus, storas, paspūtes, lyg tartum užklotas
Ant kieto, drūto koto bliūdas palivotas.
Greit auga, ilgai esti giminių visokių:
Paąžuolių, raudonikių ir kitų kitokių.

Žali ėgliai kaip kvietkai po dirvonus kerį;
Terpu jų kiškiai guli, kropkos vaikus peri.
Krūmai, žole barzdoti, kraštais mišką riečia,
Ir linijos parėjos skersai mišką šviečia.
Alksniai, lepšių sodyba, palaukėm sužėlę,
Šakom kekes riešučių lazdynai iškėlę
Atokaitoj brendina. Ė karklai po slėnį
Terp liulančių paversmių pamėgo pavėnę.
Putinai krauju varva, serbentai po šlavę
Ir paliūnėm kur ne kur prieglaudą sau gavę.
Baltasai miškas kalnais, kaip tik padaboji:
Čia berželiai kaip meldai Pašlavį apstoję,
Čia visais lapais dreba epušės nusgandę;
Kožnoj klaiką nekantrios žalktyčios atrandi.
Čia ąžuolai ir uosiai prie eglėm sustojo,
Lyg tartum čia žalktienė patį apraudojo,
Kai pieno putos vietoj kraujo puta plūdo,
Ir su vaikais iš savo motiniško sūdo
Medžian gailysta virto - pati egle tapo,
Jaunučiukus aptaisė vaikus rūbais lapo.
Ieva, gluosna ir blendis, grūšia, obelėlė;
Savo seserį skundžia liekna sedulėlė.
Vinkšnos, šaltekšniai, liepai ir nesuskaityti
Kitokių medžių skyriai terp jų išsklaistyti.
Juos tiktai miške augę žmonės tepažįsta,
Daktarai ir žiniuonys, ką po miškus klysta;
Jų lapais, jų žievelėm arba šaknia kieta
Nuo ligų ir padarų gydžia visą svietą.
Ė mum, prastiem žmonelėm, tik žiūrėt patogų,
Kai juos dengia Apveizda žalių lapų stogų;
Kai kožna burbuolytė išsprogsta, suskyla,
Kai žiedų varške šakos obelių pražyla,
Kai pervasar žaliuoja tamsaus šilo šone,
Kai rudeniop lapeliai geltoni, raudoni
Tartum krauju Marčiupio pakalnes aptraukia
Ir kai pliki stabarai pavasario laukia.
Ė pušelės! pušelės tos nesurokuotos!
Tankios, aukštos ir lieknos, viršūnės kvietkuotos,
Ir vasarą, ir žiemą kaip rūtos žaliuoja,
Liemuo liemenį plaka, kaip nendrės siūruoja.
Už pusvarsčio nesmato - toksai tankumynas!
Nors nei laužais, nei šiekštom nežugriuvęs, grynas;
Nei šakelės nudžiūvę, nežupynę vietos,
Pušys aukštos ir lygios, tartum nugenėtos.

Ė kvėpimas, jau ką gi! Čia sakais pušelių,
Čia vėjelis dvelkteli su kvapu žiedelių:
Jauti pievos dobilą, baltą ir raudoną,
Jauti ramunes, čėbrus - žoleles dirvonų;
Jauti iš juodo kapčiaus skruzdėlyno kvapą,
Ir iš medžių, iš skujų, iš šiškų, iš lapų
Vis kitoki kvėpalai: kaip vėjelis dvelksi,

Kožno karto kitokiu kvapu užsivelgsi.
Čia samanų su bruknių šilėlių užpluko;
Čia medžio žiedų kvapas - lyg sodas pratrūko.
Tartum miškas kvėpuoja nelyginant žvėris:
Savo kvapus po laukus kaip berte pabėręs,
Laukais, pievom atgauna. - Viduj pušynėlių
Jauti sau gražiai kvapą dirvų ir pievelių.
Ir taip visa suminša, vėjeliu praskysta,
Kad nei nosis šių kvapų visų nepažįsta;
Tik tartum giria, pieva ir laukas sustarę,
Iš brangiausių kvėpalų mišinį padarę,
Dievi ant garbės rūko taip ramiai, taip meiliai,
Lyg kad skripkuoja, juokias, gieda, verkia gailiai,
Ė tie balsai visoki taip krūvon susiaudžia,
Kad jų skyrium nežymu, - ė tik širdj griaudžia.

Ai siaudžia gražiai miškas, netil kvėpia gardžiai,
Siaudžia, ūžia ir skamba linksmai, dailiai, skardžiai.
Vidunaktyj taip tyku, - kad girdi, kaip jaunas
Lapas arba žiedelis ant šakelių kraunas;
Girdi, kaip šakom šnibžda medžių kalba šventa,
Kaip žvaigždėlės plevena, gaili rasa krinta.
Dėl to ir širdyj visos pajautos nutilsta,
Ramum tykumu malda dūšia dangun kilsta.
Ė kai jau dienos brėkstant rytai šviesa tvinksta,
Rasos pilnos žolynų žemyn galvos linksta,
Tada šilas nubunda, visa yra tylu,
Prasideda pamažu šventa dienos byla.
Kas ten šlama? - Ė vėju papūstas lapelis,
Ėgi gūžtoj nubudęs sujuda paukštelis.
Kas ten treška? - Ė vilkas: dieną mat ažuodžia,
Iš naktinės medžionės par pakrūmes skuodžia.
Ėgi lapė int olą, žąsioką intskandus,
Ėgi barsiukas bėga, išlindęs iš landos;
Ėgi linksmutė stirna par pušyną striuoksi;
Ėgi pušin iš pušies voverytė liuoksi;
Ėgi mat širmuonėlis ir kiaunė juodoja,
Ir visoki žvėreliai po mišką ulioja.
Kas ten taukši? - Ė stuobrij kapoja genelis.
Kas mekena? - Ėgi mat perkūno oželis.
Kas ten šnibžda? - Ė šnypščia iš kelmo piktoja,
Ėgi srove teškena upelė šventoja.
Kas ten kalbas? - Ė žąsų paupėj gageną;
Ėgi mat lizde storkus pamiškėj klegena;
Ėgi antys „pry! pry! pry!“ priskridę int liūną;
Ėgi kukutis klausia savo pačią, sūnų:
„Ką, ką, ką jums atnešti? Ką jūs kalbat niekus?
Ką, ką, ką, ką? ar grūdus? ar musias? ar sliekus?“
Ėgi mat gegutėlė dairos ir kėtojas:
Čia kukuodama verkia, čia juokias kvatojas.
Skamba tik, skamba miškas: čia volungė levą
Trotina: „leva, leva! neganyk po pievą!“
Čia paupėj „ri-u! ri-u! ri-u!“ tilvikas sušuko,
Čia vėl balsų visokių - lyg trūkė pratrūko.
Vis kitoki balseliai, vis kitokios bylos;
Dagiliai, pečialandos, strazdeliai, čižylos,
Kėkštai, šarkos ir kitos vis saviškai gieda:

Toj juokias, toj vaitoja, é toj niekus klieđa.
É už visus viršesnis lakštingalės balsas:
Pilnas, skardus, griaudingas ir, teip sakyt, skalsus:
Skamba, ūžia par krūmus ir vis kiteip mainos,
Ir vis dūšion įsmenga - lyg Lietuvos dainos.
Tie visoki balseliai teip krūvon suplaukia,
Tartum kožnas lapelis čilba, kliauga, šaukia,
Ir sutartinę taiso, ir teip gražiai dera:
Siaudžia tik, tartum siaudžia - rentavimo nėra.
Anei tų balsų ausis skyrium nepažįsta,
Lyg kad ant žalios pievos žolynai pražysta,
Ir visoki žiedeliai teip terp savęs pinas, -
Kad iš tolo tik regis gražus margumynas.

Ai būdavo, būdavo iš mūsų šilelio
Didžiausio patogumo, gražaus ramumėlio!
É tas visas ramumas po lietuvių dūšias,
Lyg lygumoj vėjelis po žoleles trąšias,
Plaukydamas lingavo, tamsiom vilniom tvino,
Dažnai miške lietuvis, ko verkia, nežino.
É tik junta dažniausiai, kad širdis neskaudžia,
É tik pilna pajautų labai ramiai griaudžia:
Ir lyg rasos žemčiūgais gausiai atgaivinta,
Ir lyg rasa par veidą ašarėlės krinta.
Paskum ilgai krūtinėj šilelis kvėpuoja;
Atsidusus krūtinė lyg giria linguoja.
Lyg tarytum ramumas teip dūšion įslinko,
Kad net dūšia kaip varpa pribrendus nulinko.
Iš to, matai, ašaros ir atsidusimas,
Iš to šventos pajautos, iš to giesmės imas.
Dabar visa prapuolę... tik ant lauko pliko
Kelios kraivos, nuskurdę pušelytės liko...

Jei ant šio išsvilusio po kalnus lydimo
Teip daug širdyj išželia ramaus atminimo:
Tartum kelmai supuvę atgyja, žaliuoja,
Suspynusias viršūnes vėjas plevėsuoja;
Tartum pliki, išdegę dirvonai šiškuoti
Pasipučia samanom, nuo grybų taškuoti;
Tartum iš terpu purių tokie kvapai kilo,
Lyg giria pratrūksta ar pučia iš šilo;
Tartum visa sušlamo, sučilbo, supyško,
Lyg dienai brėkštant viduj paniurusio miško;
Jei ant šių plikų plotų, kai mislis ažlyja,
Paminklais ažvaisytas šilelis atgyja, -
Tai kokio bebūdavo iš seno šilelio
Meilingo atminimo, gražaus ramumėlio,
Kai šie plotai apžėlę, apgriūti, aptemę
Matydavo kelmuotą apylinkėj žemę;
Kai stuobriai, sieksniais drūti, amžiais įretėję,
Valig kalbos senelių, parėjos kyšėję,
Iš kurių žymu buvę, kad girių čia snausta,
Tankus iš viršaus stogas viršūnėm suausta,
Ir netil pulkais meškos ir šernai perėta,
Bet tankumos terp raistų ir žėbriai turėta!

É kur dabar šilelis, buvę miškai šventi,

Kažin kodėl senobėj visiškai išskinti.
Maž ir vierą įvedęs Jagiela išskynė,
Kad jau nebetarnautų dievaičiams tėvynė.
Paskum po šias pakalnes ant seno stuobryno
Buvę pušys suaugę nuo metų šimtyno:
Tankios, aukštos, lygutės, geltonos kaip žvakės;
Viršūnės esą užė ir liemenys plakės.
Dar atmeną seneliai po šituos smėlynus
Senobių palikimo gražius ažuolynus.
Liekni augę kaip nendrės, žaliavę kaip rūtos,
Šaknys, liemenys, šakos ir viršūnės drūtos.
Švęsti Lietuvos medžiai nejautę nuogalio:
Rausvasai žiemos lapas sulaukdavęs žalio.
Žili buvę kaip seniai, samanom apaugę,
Stipri buvę ir stambūs kaip vyrai suaugę,
Ė viežlyvi ir gražūs kaip mūsų jaunimas.
Paskui ilgai šiuurpsojęs stuobriuotas lydymas.

Nuo Puntuko lig Šlavei ažuolų daugybę
Laikę žmonės lyg kokią didžią šventenybę.
Gyvendami vienybė, dievaičiams intikę,
Kurie daugal paminklų po miškus palikę.
Nešęs velnias akmenį, didumo kaip gryčios,
Ir sudaužyt norėjęs Anykščių bažnyčios
Arba ažuverst upės; bet kaip tik išvydęs
Ažuolyną pašvęstą ir gaidys pragydęs,
Tuoj iš nagų paleidęs ir smėlin įmušęs:
Net žemė sudrebėjus, senos griuvę pušys.
Paskum ant jo lietuviai dovanas kūrenę,
Kad juos dievai apsaugo ir dengia, ir peni.
Ir šiuos čėsuos, nors žemė arklais nugaląsta,
Daug Puntuke ažuolo kelmų tebestovi,
Ė dar dujen prie keliui dabar tebestovi;
Viršūnės dar žaliuoja, nors jau šakos džiovi.
Šėnavoja juos žmonės, nei ratais netranko:
Tūlas, ligos suspaustas, iš įžodžio lanko.

Po lygumas ir slėnius traukęsis liepynas,
Kai kur gojais apžėlęs, kai kur viškai grynas.
Boluodavęs pervasar gelsvu žiedų pienu,
Uždavęs bičių spiečiais, dvelkęs medum vienu;
Ir visiems žmonėms meilus ir patogus buvęs,
Ir laimėtinas visas kaip tikras lietuvis.
Žiedais bites penėjęs, saldų medų daręs.
Ligas visas lietuvių su prakaitu varęs,
Ronas su brazdais gydęs, vočių traukęs ugnį;
Iš liemenio dėl staunių ir lentas, ir dugrų,
Iš karnų davęs vyžas dėl mūsų autuvo,
Ir nei šakelės esą dykai nepražuvo:
Dirbę karbijas, lankus arba tvėrę tvorą,
Nuo šaknies lig viršūnei buvęs visas doras.
Kai kur skroblynai buvę, bet skrobliaus išnyko,
Tik skroblinės torielkos dar kur ne kur liko.
Kai kur buvę visokių gan navatnų medžių:
Ir su žiedais skujuotų, lapuotų bežiedžių;
Tropnais vardais žiniuonys tuos medžius vadinę,
Visus auklėję žmonės, ne visus pažinę.

Tai toks miškas traukęsis par Lietuvos žemę;
Visi plotai žaliavę pavėne aptemę;
Visos buvę viršūnės vienybėn suspynę,
Kaip lietuvnykų širdys int vieną tėvynę.
Ė lietuviai su medžiais vis zgadoj gyvenę,
Jaunystėj pasižinę ir draugėj pasenę.
Lietuvnykas po urvus sausus laužus kūręs.
Ne lentinės, iš šakų buvę pintos durys.
Ir nei vieno liemenio lietuviai nekirtę,
Jėg tik stuobriai papuvę savaimi išvirtę,
Nes ir miškas lietuvi, kaip tiktai galėjęs,
Teip visados raminęs, visados mylėjęs:
Žvėrim, paukščiais ir vaisiais dengęs ir penėjęs,
Ir neprietelių mušti griūdamas padėjęs;
Sunkioj dienoj duodavęs slaptus nuo baisybių,
Liūdnojo dienoj paveikslą visokių ramybių,
Linksmoj dienoj daugumą visokių gražybių,
Kožnam mete dėl kožno - visokių gerybių.

Sunkios dienos atėję, žmonės badu mirę,
Samanas duonon kepę, žieves sriubon virę.
Teip žmones, iš bado žievėm papenėtus,
Kad užtiksiant pavietris! - ir labai pakrėtus.
Miškas žmonių pasgailęs, rasa apsiverkęs,
Aukštas savo viršūnes debesin įmerkęs
Ir sušukęs: „Broliukai, ginkitės nuo bado!
Palaiminta toj ranka, ką kirvi išrado!"
Su ašarom pirmieji truputį praskynę,
Vaitodami jų vaikai teip gynę tėvynę;
Dūsaudami anūikai tuos miškus aikvoję,
Proanūikiai vežimais miestelin vežioję;
Po keturias dešimtis vežimų pardavę,
Džiaugdavęsi, ant dienos po muštinį gavę.
Medžiai mat iš daugybės visiškai atpigę.
Ir teip ilgai aikvoję, - net kolei pristigę;
Ė tai vis dėl arielkos daugiausia išleidę:
Visi buvę kaip žydų šeimyna pasleidę.

Tai mat mūsų tėveliai miškų neberadę
Ir terp savęs kaip broliai visi susižadę -
Ažleist dirvas šileliui. Mat miško pasilgę,
Dažnai savo blakstienas ašarom suvilgę,
Žiūrėdami in kelmus. Mat lietuvių dūšios,
Senais miškais penėtos, viduj miško trąšios;
Plikuos plotuos, be miško, lyg tartum apkursta,
Tartum džiūsta nuo saulės ir palengvėl skursta.
Nors jau dabar lietuvis plikuos plotuos gimsta,
Giesmėj mišką užgirdęs, be jo neberimsta.
Senų miškai mylėta, tūlon giesmėn dėta:
Mūsų tėvelių visos tos giesmės mokėta.
Tai mat, miško pasilgę, auklėjo šilelį:
Kasdien apvaikštinėjo kožną pakraštėlį
Ir, priugdę kaip meldo gražiausio pušyno,
Jaunas širdis ir dūšias vaikelių ramino.
Ir saugojo kas diena kaip didžiausio labo:
Ne til medžio, - nelaužė nei mažiausio žabo.

Džiaugės Anykščiai, džiaugės, in šilą žiūrėjo,
Svetimuos miškuos malkų pirktų važinėjo.

Atvažiavo kučmeistras, šilą apžiūrėjo,
Ravus ant kelių kasė, liesvinčius padėjo,
Ir paganią ažgynė, ir grybaut ažgynė;
Slapta pardavinėjo ir par naktis skynė;
Vyresnybei melavo; è žmonėms, kai verkė,
Nasrus kamšė kulokais, kraujo klanan merkė,
Ir kas metai Anykščius miško kuoptų varė;
Išpūstėjęs iščinto, zasiekus padarė...

Ir liko šitie kalnai pliki ir kelmuoti
Aplaištyti ašarom, giesme apdainuoti.
Ir giesmė nepabaigta: kai širdis susopo,
Ant dūšios labai sunku ir neramu tapo.
Mat toj pati galybė, ką miškus sugrauzė,
Širdj, dūšią apgriuvo... ir giesmę nulaužė.

Kristijonas Donelaitis – Metai PAVASARIO LINKSMYBĖS

Išmok eilėraščių ar jo dalį.

Jau saulelė vėl atkoptama budino svieta
Ir žiemos šaltos trūsus pargraudama juokės.
Šalčių pramonės su ledais sugaišti pagavo,
Ir putodams sniegs visur į nieką pavirto.
Tuo laukus orai drungni gaivydami glostė
Ir žoleles visokias iš numirusių šaukė.
Krūmai su šilais visais išsibudino keltis,
O laukų kalnai su kloniais pametė skrandas.
Vislab, kas rudens bjaurybėj numirė verkdams,
Vislab, kas ežere gyvendams peržiemavojo
Ar po savo keru per žiemą buvo miegojęs,
Vislab tuo pulkais išlindo vasarą sveikyt.

Žiurkės su šeškais iš šalto pašalio traukės.
Varnos ir varnai su šarkoms irgi pelėdoms,
Pelės su vaikais ir kurmiai šilumą gyrė.
Musės ir vabalai, uodai su kaimene blusų
Mus jau vargyt vėl pulkais visur susirinko
Ir ponus taip, kaip būrus, įgelt išsižiojo.
Bet ir bitins jau šeimyną savo pabudyt
Ir prie darbo siųst bei ką pelnyt n' užsimiršo.
Tuo pulkai jų pro plyšius išlįsti pagavo
Ir lakstydami su birbynėms žaisti pradėjo;
O vorai kampuos sėdėdami verpalus audė
Irgi medžiot tinklus tyloms kopinėdami mezgė.
Bet ir meškos, ir vilkai šokinėdami džiaugės
Ir suplėšyt ką tyloms į pagirį traukės.

Ale kokie dyvai – nei viens iš didelio pulko
Verkdams ar dūšaudams mus lankyt nesugrįžo;
Ne! ne verkt, bet linksmytis visi susirinko:
Nės darbai žiemos visur jau buvo sugaišę
Irgi pavasaris ant visų laukų pasirodė.
Tuo po tam pašaliai visi kribždėti pagavo
Irgi, bešūkaujant pulkams, ošims pasikėlė.
Viens storai, o kits laibai dainuoti mokėdams
Ir linksmi lakstydamis ik debesų kopinėjo;

O kits ant šakų kopinėdams garbino Dievą.
Bet ir valgių dėl skūpų nei viens nesiskundė.
Rūbai šio ir to didei jau buvo nudilę;
O tūls lopytą parlėkdams parnešė kuodą
Ir pasisotyt ant laukų vos mažumą rado.
O štai ir taipo parvargęs nieks nedejavo,
Bet visi visur sumišai šokinėdami džiaugės.

Gandras su kitais kaimynais parlėkė linksmas
Ir gaspadoriškai ant kraiko tarškino snapą.
Taip besidžiaugiant jam štai jau ir jo gaspadinė
Iš šaltos gaspados vėl išlindusi rados
Ir su savo snapu meilingą sveikino draugą.

Kraiką jie visur didei sudriskusį rado;
Ogi namus naujus, užpernai tikt budavotus,
Rado ant visų kampų permier pagadytus.
Sienas ir čytus ir daug naujintelių sparų
Vėjai su sparnais nuo kraiko buvo nuplėšę.
Duryš su langais ir slenksčiais buvo nupuolę;
Ogi troba visa visur iškrypusi rodės;
Todėl tuo abu, kaip reik tikriems gaspadoriams,
Vislab vėl taisyt ir provyt sukosi greitai.
Vyrs tuojaus žagarų budavonei parnešė glėbį;
O gaspadinė jo pūstynes mandagiai lopė.
Taip po tam abu, daug dirbę bei trūsinėję,
Valgį sav sužvejoj pas klaną nulėkė greitai

Ir, kelias varles bei rupuižes paragavę,
Dievui iš širdies visos viernai dėkavojo.
Tu, žmogau niekings! mokykis čia pasikakyt
Ir pasisotindams gardžiaus n' užmiršk savo Dievą.

Krūmus ir girias visokios ošino dainos;
O laukus visur bei pievas skambino garsai.
Gegužės ir strazdai sumišai lakstydami žaidė
Ir Sutvertojj linksmai rykaudami gyrė.
Kregždės su lengvais sparnais aukštai pasikėlė
Irgi bešūtydamos nei kulkos šaudė per orus,

O paskui valgius prastus be priprovų valgė
Ir pasivalgiusios pluškėjo pasaką savo.
Gervins ik debesų juodų dyvinai kopinėdams
Ir nei verkdams irgi dejuodams skambino dangų;
Bet tai ne verksmai, kad jis taip skambina šaukdams,
Ne! jis nor pamokyt, kaip Dievo didė galybė
Ir paukštelių balsuos yr didei stebuklinga.
Žvirbliai su vaikais žodžius girdėdami tokius:
"Rods, – tarė, – mūs giminė taip jau vis šlovina Dievą."

Bet lakštingala, dar ikšiol kytriai pasislėpus,
Laukė vis, iki kožnas bus savo dainą pabaigęs.
Todėl ji paskiaus kasmets vis pradeda šūkaut
Ir nakties čėse, kad sviets jau miegt įsigūžtęs,
Sav viena tamsoj budėdama garbina Dievą,
O išaušus jau, kad mes iš patalo kopam,
Kartais budina mus ir mūsų linksmina širdis.
Ak, šlovings Dieve, kaip dyvins tavo sutaikymis!
Kad mes rudenyj ar žiemos čėse pasislėpę
Ir susirietę pas meilingą kakalį krankiam,
Tai ir tu, paukšteli miels, pas mus nesirodai,
Bet taip jau, kaip mes, tamsoj pasislėpusi lindai
Ir mažu savo glūpas muses sapnuodama gaudai.
O štai, kad mes vėl linksmi pavasarj švenčiam
Ir savo darbus ant laukų jau dirbt pasitaisom,
Tuo ir tu, savo skambantį nutvėrusi vamzdj,

Su visokiais balsais ir dainavimų garsais
Ragini mus pasidžiaugt ir mūsų lengvini darbus.

Ale sakyk, gaidel! dėl ko tu vis pasislėpus

Ir, kad pradeda temt ar naktį, paderi šūkaut?
Kodėl taip didei slapais su pasaka savo?
Juk sviets visas, ar būt būs, ar pons įsirėmęs,
Ir vaikai be buksvų, ir krunėdami diedai, –
Kožnas ir kiekviens tavo šauną garbina dainą,
Kad tu mums dyvus linksmų lakštingalų čiauški.
Tu vargonų bei cimbolų niekini garsą.
Smuikai tav ir kanklys tur su gėda nutilti,
Kad rykaudama tu savo saldų pakeli balsą
Ir kinkyt, paplakt, nuvažiuot išbudini Jurgj!

Kad prieš vakarą tu pasislėpus pradedi juoktis,
O mes daug prisivargę jau į patalą virstam,
Tai tu tarp kitų paukštelių nei karalienė
Vis dailiaus ir šlovingiaus savo šūkteri šūtką.
O kad kartais kobotą mes tavo pamatom,
Tai tu mums nei žvirblis būriškas pasirodai.
Tu sermėgų poniškų, puikiai padarytų,
Ir žiuponiškų turbonų niekini rėdą;
Bet vis nei būrka prastai viešėdama čiauški.
Ak! ir tarp žmonių daug syk taip jau nusiduoda,
Kad ant svieto šio mainų tikrai padabojam.

Diksas, ans žioplų, mieste didei pasipūtęs
Ir su rūbais blizgančiais kasdien išsirėdęs,
Nei dievaitis koks tarp būrų skiauturę rodo;
O kad kartais mes jo glūpą girdime kalbą,
Tai ir būs tur spjaudyt ir didei nusidyvyt;
Ypačiai kad apjekėlis toks niekina Dievą
Ir besišypsodams kaip pons glūpumą parodo.
Ak! kiek sykių Krizas, į vyzas įsinėręs
Ir savo skrandą būrišką viešėt užsimovęs,
Po prastu savo stogu nei lakštingala čiauška,
Kad širdingai jis savo Dievą pradeda garbint.
Tu, paukšteli miels! ne poniškai prisivalgai.
Riebūs mūs lašiniai bei dešros tav nepatinka,
Ir keptų bei virtų valgių mūsų nenori.
Tu neliūbiji pyragų neigi ragaišių
Irgi nevožiji gardžiausio gėrimo ponų;
Bet, pasisotinusi prastai, tikt vandenio trokšti.
Tikt n' užmiršk, gaidau! per daug giedodama valgyt.
Imk drąsa, nečėdyk, kas mums birbina galvas.
Valgyk sav sveika, kad nori, vabalą margą!
Valgyk grikvabalius, muses ir dyviną žiogą!
Valgyk skruzdėles ir jų negimusią veislę;
Bet ir mūs paminėk į mūsų girę parėjus,
Kad dainuodama dar ilgiaus savo vasarą švėsi
Ir "Jurgut, kinkyk, paplak, nuvažiuok" pasakysi.

Tu, niekingas žmogau! mokykis čia pasikakint,
Kad tav kartais tropijas skūpai prisivalgyt.
Į pauščius žiūrėk! Viens prastą kirminą kramto,
O kitsai, stokodams grūdo, gnyba žolelę.
Juk ir jie kasmets, mus atlankyti sukeliavę,
Kūdą vis ir alkstantį pavasarį randa;

O vei, todėl tikt nei viens niekadoms nesiskundžia.

Tav, žmogau! miels Dievs daugių daugiaus dovanojo,
O tu dar nurni, kad, kartais alkaną dieną
Ar skūpus česus sulaukęs, šupinį gramdai?

Taip sumišai besijuokiant, štai užims pasikėlė
Ir tuojaus erelis rėkaudams pasirodė.
"Tič, – tarė jis, – pulkai susirinkę, liaukitės ošti
Ir tikrai klausykit, ką mes jums pasakysim."
Štai tuojaus visi pulkai, girdėdami šauksmą,
Iš visų pašalių susilėkė jam pasirodė:
"Štai mes, jūs tarnai! Ką velys jūsų malonė?" –
"Mes, – atsiliepdams jiems erelis, – norime tardyt,
Kaip jūsų mylista žiemos bėdoj išsilaikėt.
Ar pristokot ko? ar kas tarp jūsų pagaišo?
Rasi ką šeškas ar baisinga pelėda sudraskė,
Mažu ką vanags ar kiaunė kopinėdama smaugė,
Mažu ką neprietelius žmogus mums numušė šaudams
Ar kytriai, nei koks klastorius, gyvą pakorė,
O paskui prisiėst skauradoj iškepė biedžių."

Taip ereliui klausiant ir aštriai tyrinėjant,
Gandras ant savo lizdo nei koks pons išsisplėtęs
Bei besiklonodams vis ir linksmai šokinėdams:
"Dievs, – tarė, – svietą šį sutverdams ir budavodams,
Daugel tūkstančių gyvų sutvėrimų leido
Ir kožnam savo valgj bei gyvatą paskyrė;

Juk visur, kur žiūrim tikt, dyvai pasirodo.
Pulką šį Sutvertojis į vandenį siuntė,
O anam ant orų plaukt sparnus dovanojo.
Daug gyvų daiktų po medžiais girėse slapos;
O kiek ant laukų linksmai plezdendami laksto
Ar pas žmones ant kiemų čypsėdami burzda!
O vei kožną Dievs vis su pasimėgimu sotin.

Kartais tropijas sulaukt ir alkaną dieną,
Kad visur per daug baisybės darganų teška
Ar kad dėl žmogaus griekų Dievs vargina svietą.
Neprietelis žmogus daug syk mus gandina šaudams
Irgi bičiulių bei genčių mums numuša daugel.
Kartais nuo vaikų meilingus atskiria tėvus
Ar aukštai kopinėdams paukščių pavagia veislę.
Sykais vargstantiems nei koks geradėjas
Grūdus patvoryj barstydams ragina valgyt;
O štai, kad tarp mūsų kas ką lest pasidrąsin,
Su tinklais glūpiems draugams iškadą padaro
Ar su provyta pūčka tikt muša, tikt muša.

Ir tarp paukščių rods tūls kytras randasi sukčius,
Kurs gardžiai prisiėst slaptoms savo numuša draugą.
Vanags, ans klastorius, ir pelėda, jo dumčius,
Ir varnai su varnoms, ir jų draugala šarka
Daug kasmets, kaip žinom, išgaišina nabagų;
Bet toksai razbaininks dar tarp mūs nesirado,
Kaip žmogus tūls yr, kad jis smaguraut išsižioja."

Taip besipasakojant, dyvų dyvai pasidarė.

Balsas nei nuskęstančio sušuko nešvankiai
Ir vis "gelbėkit, ak! gelbėkit" padusėjo.
Tuo visi pulkai to garso taip nusigando,
Kad ir pats erelis jau kribždėti nedrįso;
Tikt šikšnosparnis dar viens su pilka pelėda
Iš bjaurų pašalių pamaži pasidrašino įjsti
Ir tikrai tyrinėt, koks strokas ten nusitiko.

Štai viens pons, puikiai rėdyts (tikt gėda sakyti),
Mislyk tikt, aukščiausių ponų viens, prisiedęs
Ir visokių rinčvynių svetimų prisikošęs,
Voliojos ant aslos ir prasikeikdams rėkė:
Nės jis velnius ir velniūkščių kaimenę visą,
Dievą bluznydams, taip baisiai šaukti pagavo,
Kad visa pekla dėl to nusigandusi rūko
Irgi bedugniai jos bei pamotos prasivėrė.
Žinom juk visi, kaip ponai keikdami rėkia;
Bet ir būrai jau nuo jų mokinasi rėkaut.

"Kas tav, biedžiau, kenk?" – šikšnosparnis tyrinėdamas
Irgi nuskųsdams poną tą pasidrašino klausti.
"Ar gumbu sergi per daugel kabiarėdęs?
Mažu pečenkos vėl iš pilvo veržiasi laukan?
Juk ir tavo tetėns užpernai taip prisiedęs
Su savo pusbroliais, kaip tu, pilvuodami sirgo,
Ik paskiaus jie perplyšo ir numirė baisiai."

Štai didpilvis šitas, tą graudenią jausdams,
Dar daugiau išputo ir durnuoti pradėjo:
Nės jis tuo plaukų nuo kiaušės nupešė pluoštus;
O paskui barzdos nu smakro pusę nuplėšė
Ir su nagais kumpais savo veidą visą sudraskė.
Bet dar tai negana; jis vis pinigų graibydams
Ir besispardydams su valgiais parmetė stalą;
Taip kad šunys, iš visų pašalių susibėgę,
Poniškus valgius ir brangus viralus ėdė.
Bet ir to negana; jis ėmęs didelį peilį
Gerklę su stemple jau perpjaut ištiesė ranką.
Čia šikšnosparnio širdis taipo nusigando,
Kad šikšniniai jo sparnai jau lėkt n'įgalėjo;
Ale pelėdpalaikė, dėl to smertnai nusiminus,
Vėl atpenč tuojaus į namą savo sugrįžo
Ir naujienas tas bei tokį dyviną trūsą,
Kad orai pikti, kasnakts dar praneša svietui
Ir dėl to žmogaus tamsoj dūsaudama verkia.

"Ak! – tarė Lauras, rymodams ant stripinio savo, –
Vis niekai, kad tūls žioplys su Bleberiu vapa,
Būk pilonys vis linksmai kasdien prisivalgą
Ir miesčionys be vargų mieste šokinėją:
Nės tokie žiopliai, butus pamatydami margus
Ir karietas blizgančias girdėdami trinkant,
Mislija, kad kožnas ponas puikiai išsirėdęs
Nei kaip angelas danguj kasdien pasilinksmin.
Ak, gaidau! lietuviški kytri pilosopai
Taip glūpai nezaunija, kad šupinį šutin
Ar kad jie viešėt naujas vyžas prasimano.

Juk tikt viens glūpums, kad Milkus, Kasparo tarnas,
Poniškai pasirodydams kožnam pasitursin
Ir būrus prastus per kiaulių jovalą laiko.
Tu, nenaudėli! dėl ko taip iškeli nosį?
Ar jau užmiršai, kaip pernai, piemeniu būdams,
Ožkas ir kiaules glūpas pas Bleberį šėrei
Ir su vyžoms kaip glūps vaiks į baudžiovą traukeis?
Ar nežinai, kaip Pričkus, kad akėt nenorėjai,
Su botagu, kaip šulcui reik, tavo strėngalį drožė?
Tikt atsimyk, kiek syk tavo tėvs, sopagus siuvinėdams,
Su kurpalium tav per rambią nugarą siekė,
O moma su ražu supykus mušė per ausį.
Ogi dabar jau kaip ponatis skiauturę rodai
Ir grumzdi, kad kartais būrs, pro šalį važiuodams
Ir tavo kardą su nauju diržu pamatydams,
Ne tuojaus, kad tu liepi, kepurę numauja
Ir, kaip nori tu, jisai nenor pasiklonot.

Snargliau! eik pirma mokykis kakalį šildyt
Ir savo pono suteptus sopagus nušluostyt.
Juk žinai, kaip jis tave dar per drimelį laiko
Irgi nupliekdams su lazda tavo nugarą skalbia.
Vei kapė bei tē kaip reik dar košt neprimokai!
Eik užsimauk vyžas, eik vėl pas Bleberį slūžyt!
Tikt girdėk, kaip kiaulės jo bei alkanos ožkos
Graudžiai pro plyšius žiūrėdamos ėdesių rėkia.
Kam išbėgai taip, prastojęs kaimenę kiaulių?
Ar negavai, ko reik, kasdien iš Bleberio rankų?
Ar reikėjo tav bensyk išgyt neprivalgius?
Tikt atsimyk, kaip jis tave nuogą priėmė slūžyt
Ir kiek utėlių jis tav kasdien nušukavo,
Ik išmokai jo penkias kiaules surokuoti;
O paskui kiek vargo jis ir ašarų verkė,
Ik jo daglą puskuilį su penketa kiaulių
Pro vartus išguit drįsai, kad išginė kerdžius.
Ogi dabar, žioply, jau gėdies Bleberio namo
Ir jo viežlybą bei vertą niekini vardą?
Tič tiktai, ponat! mažu vėl teks žingine žengti,
Ir, kad Dievs koravos, dar verkdams ubagais eisi.“

"Rods, – tarė Pričkus, – jauns žmogus durnai dūkinėdams
Nei sidabras gyvs stikle mudriai šokinėja
Ir per daug durnuodams sav iškadą padaro.
Juk ir mes visi, glūpi dar būdami snargliai,
Daug visokių niekniekių glūpų prasimanėm.
Mes vaikai ant ūlyčių krūvoms susibėgę,
Lošom ir durnus štukus kaip kūdikiai taisėm.
Čia viens pulks, sav žirgus iš lazdų pasidaręs
Ir glūpai skraidydams, ant purvų šokinėjo;
O kitsai, botagus sav iš plaušų nususukęs,
Pauškėjo be kelnių šen ir ten bėginėdams;
Bet mergaitės, pačios dar privalydamos auklių,
Jau iš lopų margas sav lėles madaravo
Ir akuodamos ant alkūnių garbino bostrą.
Žinom juk, kaip vaikesčiai savo vasarą švenčia.
Poniški vaikai, su būriškais susisėdę,

Kartais broliška purvus krapštydami žiopso
Ir taip viens, kaip kits, niekus be razumo plūsta;
Juk ir ponų vaikesčiai taip jau per subinę gauna,
Kad jie, kaip kiti vaikai, į patalą mėža.

Andai aš su gromata siųsts pas Kasparą bėgau
Ir pas jo vartus naujus, kepurę nuvožęs,

Laukiau, ik tarnai man ponui lieps pasirodyt.
Štai žiūriu, viena boba vis lekuodama bėga.
Gryta! tariau, kas kenk, kam bėgi taip išsižiojus? –
"Ak! – tarė ji kytriai, – ponatis mūs maloningas..."
Taip ištarusi, ji tuojaus pas upę nušoko
Ir jo pridergtas buksvas su kultuve skalbė.
Aš besigėdėdams išvydau Krizą bekumpsant.
Vaike! tariau, ką misliji toktai pamatydams?
Ar ne mūsų žiopliai taip jau šokinėdami daro?

Būrkos savo lėles glūpas su skrandgaliu rėdo
Ir suvystytas į tamsų pašalį kiša;
Juk žinai, kaip būrai veislę savo kavoja.
Ale žiuponės savo lėles, margai dabinėtas,
Ant šilkų perynų vis į patalą guldo.
O vei ir jų lėlės, kad joms kas pasidaro,
Lyg taipo, kaip ir mūsiškės, klykia nešvankiai.
Bet jau taip visur, kol sviete kūdikiai augo,
Vargt ir verkt vaikų pirmiausias buvo remestas.
Dar nei viens ikšiol n' užaugo vis besijuokdams;
Ir iš lopšio dar nei viens n' iškopo neverkęs.

Vei žiūrėkim tikt! jau vėl su padėjimu Dievo
Vasarą su šiltoms dienelems jaučiame grįžtant.
Vei! kaip žemė jau savo nuogą nugarą rėdo,
Ir kaip kožnas daikts atgydams pradeda džiaugtis.
Ant! paukšteliai po dangum, pulkais susilėkė,
Linksminas ir sumišai visur skraidydami juokias;
O keli tarp jų pautus rokuodami deda.
Ale palaukit tikt, iki pautai, jūsų padėti,
Čypsės ir po tam dar jus užaugdami kvaršys
Ir už procę jums menkai dėkavos išlėkė.
Taigi matai, taip paukščiams, taip ir mums pasidaro,
Irgi be vargo būt negal nei viens šime sviete.

Juk ir mes, dar A, B, C nemokėdami čiauškėt,
Daug vargų bei strokų tėvams savo padarėm,
Ik bėginėt išmokom ir ką žaist prasimanėm.

O vei! kaip kiek išminties užaugdami gavom,
Ir darbeliai su vargeliais jau prasidėjo;
Štai tuo žirgai su lėlėms į šūdą pavirto.
Ak, išties! kita prova, kad piemenio skrandą
Jau užsimovęs ožkas ir kiaules varinėji

Ar kad dargana su lytum pluk nugarą prausia.
Ei paskui, kad jau akėčias reik sekinėti
Ar kad margis su laukiu nenor rėplinėti,
Mislyk tikt! koku dūšelei čia pasidaro.

Ypačiai kad po tam jau gyvos randasi lėlės

Ir nenaudėlės dėl niekų kvaršina galvas.
Juk žinai, kaip yr, kad pulks lėlių pasidaro.

Ak, Adom! tu pirms žmogau išdykusio svieta.
Tu su savo leva, sode pavasarį švęsdams
Ir gėrybes uždraustas slaptoms paragaudams,
Sav ir mums nabagėliams daug padarei vargelių.
Dievs, tave koliodams ir žemę visą prakeikdams,
Dėl raspustos tos iš rojaus išmetė laukan
Ir su rūpesčiais tavo duoną paliepė valgyt.
Taip po tam tu, biedžiau, su leva, savo mote,
Išrėdyts su kailiais per laukus bėginėjai
Ar tamsoj pasislėpt į krūmus kur nusitraukei.
Žinomjuk ir mes, koktu, kad kaip nusidėję
Slapomės ar kartais šen ir ten bėginėjam.

Tav, tėtat garbings! pirmykščios tavo lėlatės
Daug dyvų bei daug neregėtų štukų padarė,
Ik po tam iš tų lėlių pulkai prasidėjo
Ir kaip mūsų žiopliai tavo biedną kvaršino galvą.
Tu su savo leva juk dar nebuvo ta bandę,
Kaip jūsų veislės pulks ant svieta šio prasiplatys

Ir kiek vargo jums jisai padarys užaugdams.
Ale ką mislijo levutė, tavo pačiutė,
Kaip jos pirmas vaiks užgimęs klykti pagavo
Ar kaip pirmąsyk ji jam pasturgalį šluostė
Ir prastai suvystijus į pašalį kišo?

Ale, žėlėk Dieve! kiek džiaugsmo judu sulaukėt,
Kaip susivaidijęs ant lauko juma sūnelis
Barės rūstaudams ir brolis numušė brolių?
Ak, Adom! tu, peržengdams prisakymą Dievo,
Sav ir mums padarei vargus ir didelę bėdą.

Juk ir mes, kaip tu, šime svieta vos pasirodom,
Štai tuo bėdos iš visų pašalių susibėga
Ir nuo lopšio mus ik grabo persekinėja.
Ale ką galim veikt? Pakol šime krutame svieta,
Turim jau visaip, kaip taiko Dievs, pasikakyt.

Juk ne vis reik vargt, ir tokios randasi dienos,
Kad, prisivargę daug, širdingai vėl pasidžiaugiam.

Ant žiemos smarkums su šalčiais vėl pasibaidė,
Ir ilgų nakčių tamsybės jau nusitrumpin,
Vei, saulelė, tikt žiūrėk! atkoldama greitai,
Brinkina jau laukus ir žolę ragina keltis;
Vei! ne daugio reiks, tuo vėl kvietkas pasidare
Uostysim ir garbysim pavasarį margą.
Bet ir jūs, darbai, mus vėl užniksite dovyt,
Kad turėsime su vargais į baudžiamą trauktis.

Ak! kiek trūso reiks, ik į skūnes sugabėsime,
Kas ant aukšto dar ar klėtyj guli be diego;

Ir kiek dar palūkėt reikės, iki šupinį virsim.

Nugi dabar, į dievišką žiūrėdami ranką,
Judykimės pamaži nuolatai nusitvert savo darbus
Ir nepabūkim, kad išgirsim darganas užiant
Ar kad orai mus daug syk visoki nugandys!
Skubykimės, eime nugamykim reikalą kožną!
Orei žagrių reiks, palyčių beigi noragų;
O akėčioms reiks negelių bei bingusių kuinų.
Žinom juk, ką jaučiai mums rėplodami riekia,
Kuina tur, kad liepiam jiems, skraidydami trupyt.“

"Rods, – tarė Slunkius, – vėl bėsyk su padėjimu
Dievo Išmiegot ir sąnarius atgaivyti galėjom.
Ak! kiek syk aš, rūpesčių visų neminėdams,
Ištisas ir užklots krankiau pas kakalį šiltą.
Ak! kad būt ilgiaus žiema pas mus pasilikus,
Ir kad vis miegot mums būtų sviete paskirta.
Ogi dabar, žėlėk Dieve! jau vasara randas
Ir darbų naštas nusitvert vėl ragina rengtis.
Ak! man ašaros į akis jau pradeda trauktis;
O mano motė (žinot juk, koks moterų būdas)
Vis susiraukus ir rankas grąžydama verkia.
Aš vaitodams vis ir tokią bėdą matydams,
Ak! močiute, tariu, bėsyk ir verkusi liaukis;

Juk dar čėso yr, ir mes atliksime darbus.
Žinom juk, kad ratas sens, pamaži besisukdams,
Tą daug syk apgauna, kurs vis ritasi šokdams;
O kiek syk sutruksta jis permier besisukdams!
Kuinas taip jau ramboks, vis žingine žergdams,
Kartais dar toliaus uždėtą nuneša našta,
Kaip tūls žirgs durnuodams ir piestu šokinėdams;
O kiek sykių dar iškadą sav pasidaro.
Ant! smalininks, saikėt ir išparduot savo smalą
Per kiemus pamaži važinėdams, kirkina ratą,

O tiktai nusipelno jis sav pinigą grečną.
Kas iš to, kad būras tūls, per daug bėginėdams
Ir permier besirūpydams, savo sunkina širdį!

Tėvs mano Kubas taip glūpai kol gyvs nepadare,
O ir jo tėvs Stepas taip gyvent nemokino.
"Vaikai! – rėkdavo jis, ant demblio girts išsitiesęs
Ir su žaku prastu kaip prastas būrs užsiklojęs, –
Vaikai! šukštu jums naujus niekus pramanyti,
Taip gyvenkit, kaip mes, tėvai jūsų gyvenom.
Vis protingai, vis pamaži nusitverkite darbus.
Čėdykitės kytriai jauni, dar būdami klapais,
Kad dar ir senysta ką ras atšokdama kartą.“
Tuos žodelius savo tėvo aš tikrai nusitvėriau
Ir, kol gyvs krutėsu, jų kasdien paminėsu.“

Tas durnas kalbas visi girdėdami būrai
Gėdėjos; bet Pričkus jam drąsa pasakydams:
"Eik, – tarė, – šūdvabali! kur šūdvabaliai pasilinksmin.
Juk tu jau su savo namais, kasmets šūdinėdams,

Sav ir mums, lietuvninkams, padarei daug gėdos.
Aš, kad man skvieruot pons amtsrots urdelį siuntė,
Tav, žinai, daug syk taipo per nugarą drožiau,
Kad iš skrandos tavo senos sklypai pasidarė.
O kiek syk tave vakmistras kone visą nulupo
Ir tu raišėdams vos vos į baudžiovą traukeis.
Neprieteliau! tu, lėbaudams ir vis smaguraudams,
Lauką su tvoroms ir namą visą suėdei;
O dar ir savo vaikesčius pagadyt nesigėdi?

Bet jūs, viežlybi kaimynai, jūs, gaspadoriai
Su grečnomis gaspadinėms, mums nereik nusigėdėt,
Kad mes, būriškus jau vėl nusitverdami darbus,
Mėšlus rausim ir laukus įdirbdami vargsim;
Juk ir pirmas sviets, šventybę savo prapuldęs,
Su darbais ir rūpesčiais savo pleškino puodą:
Nės be trūso Dievs mus išmaityt nežadėjo,
O tingėdami vis ir snausdami sviete netinkam.
Kad skilvys išalkęs nor gardžiai pasilinksmyt,
Tai pirma tur visas kūns viernai pasipurtyt.

Taigi nutverkim jau kiekviens savo jautį
Ir išrėdę jį kaip reik klausyt pamokykim:
Nės, ką žiemą jis yra stalde sudūmojęs,
Tur visiems pasakyt, kad vėl jau vasara grįžta.
Tu, žioply Merčiuk! dėl ko juokies išsišiepęs?
Ar tai juoks, kad būrai tur į baudžiovą rengtis?
Tu dar nebandei, koktu, kad stengiasi margis
Ar nusiminęs žalis tikt vos vos rėplinėja.
Tikt bandyk, koktu, kad amtmons pradeda rėkaut
Ir nesvietiška prasikeikdams iltinį griežia.

Tu, nenaudėli Puky! taip jau susimislyk,
Kad tave Lauras arti nusiųs ant Kasparo rečių.
Tu kasmets juk nei razbaininks vargini jaučius
Ir nei koks lupiks galvijį kankini biedną.
Tikt baisu žiūrėt, kad kerdžius išgena bandą
Ir tavo jaučiai pro vartus vaitodami žergia:
Nės čia biedžius viens vos vieną paneša ragą,
O kits ten uodegos netekęs vos rėplinėja.
Andai vakmistras, pas mus skvieruot atsibastęs,
Klausė koliodams, kas biedžiams tiems nusitiko.
"Ak! – tarė Paikžentis, – Pukys juos taip pagadino."
Ak! tu, neprieteliau, ką dirbi, ben susipraskie,
Ar tu jau visai padūkai taipo begyvendams?
Mislyk tikt, koktu tav būtų, kad tavo margis,
Prie galvos tave tverdams, žagrę vilkti priverstų;
O paskui, tave visą jau smertnai nustekenęs,
Su šiaudų kūliu kaip jautį šerti pagautų
Ir mėsininkui sprandą tavo nusukt nugabentų.
Mislyk tikt, koktu tav būtų, kad pasikinkęs
Nei koks jautis vilkt turėtumbei savo žagrę.
Taigi, žmogau, dėkavok už tai kasdien savo Dievui,
Kad tavo laukis su dvyliu tav padeda dirbti
Ir kad kuinai tav akėdami žengt nesistengia.
Tverk pri ragų, kišk į kulboką tinginį žalį,
Bausk jį, kad klausyt nenorės ir tav pasipriešys.

Tur klausyt, juk tam jisai tavo pašarą kramtė
Ir ištroškęs iš tavo prūdo vandenį gėrė.
Tikt saugokis, kad ne pats, be reikalo mušdams,
Su glūpais savo jaučiais į galvijį pavirsi.
Juk žinai, kaip biedžius toks už pašarą menką
Tav, kad jam grumzdi, pasilenkęs užžagrį velką;
Taip kad jam daug syk seilėdams jo liežuvelis
Iš karštų nasrų nei blėkas kaba nuo zūbų.

Jautis, kaip girdi, sav vargdams pašarą pelno;
O ir tą daug syk, kad skūpas randasi čėsas,
Su maldelėms ir kone verkdams vos išsiprašo.
Ak, mano gaidūs! juk ir mums taip jau pasidaro,
Kad mes, po darbų naštomis didei prisivargę,
Kartais dėl vargų vos sausą truputį kramtom
Ir iš klano su savo jaučiais vandenį surbiam,
Kur vabalai ir varlės su pasimėgimu maudos.
Ale nebok, gaidau! neverk permier nusimydams;
Juk viens miers, kaipo savo blogą sotini skilvj,
Kad tikt Dievs sveikatą mielą tav dovanoja.
Taigi nurykim jau prastoką savo kąsnelį,
Ik ruduo po tam mums duos riebiaus pasivalgyt.

Ant žiūrėk tiktai! veršukai jau šokinėja;
O ėryčiai su paršukais žįsdami spardos.
Vištos ant laktų jau daug iškarkino pautų;
Tikt palūkėk, margi vištyčiai tuo pasirodys:
Nės šlekutė su baltžande jau pasičypsins,
Ogi žąsyčiai iš kiaušinių veržiasi laukan.
Vei! kaip žąsins savo sulaukęs sveikina veislę
Ir besiklonodams vaikus krūvon varinėja.
Ba! mėsos visokios ir šulnų smagurėlių
Virt ir kept gardžiai jau daug visur pasidaro.

Nugi dabar, kaimynai, gentys ir gaspadoriai!
Rūpykitės akylai, kad užardami lauką,
Daug visokio sav išbertumbit vasarojo.
Juk negali maitytis vis vienais riebumynais;
Ir dailių riekelių reik, kad spirgini spirgus.
Todėl tur kiekviens, šventes pavasario švėsdams,
Kas ant čielo meto reik, taipo pasirūpyt,
Kad kožna diena, nusikandus savo dalyką,
Dar ir sekančiai n' užmirštų reikalą skalsyt."

"Rods, – tarė Blėkius, – ką mes pernai sav nusipelnėm
Ir zopostui savo namams kampe pakavojom,
Su žiema jau baigias ir visur išsituštin.
Vei! kaip skūnės, kur mūsų lobiai buvo sukrauti,
Nei pūstynės stov ir maisto viso neteko;
O aruodų krūvos jau taipo pasibaidė,
Kad kisielių virt ir skanų šupinį pleškyt
Nieks nesiliko, kaip tiktai skūpa mažumėlė.
Ant pašaliai visi, kur ropės irgi repukai
Su kitais viralais zopostui buvo padėti,
Taip išsituštino jau, kad mes, kasydami galvas,
Vos jau žinom, ką nusivirt ir kuom pasisotyt.
Ak! jūs, kumpiai, jūs, dešrelės su lašinėliais,

Mes kone verkiame jaus, kasdien paminėdami jus.“

"Tič! – tarė Pričkus jam, lietuviškai pasakydams, –
Eik, žiopoly! tu juk kasmets dėl ėdesių skundies.
Kas tav kalts? Kam vis, sulaukęs rudenį riebę,
Taip nesvietiškai sugramdai savo zopostą,
Kad prieš Mertyną tikt vos paršuks pasiliekti?
Čėdyk, neprieteliau, kol riebę šutini puodą,
Tai tav kūdą nereiks prisikaist, kad vasara grįžta.

Taigi nutverk iš naujo vėl dėl ėdesių darbus
Ir pelnykis ką sukriai dėl rudenio rudo.
Dirvai duok, kas reik, kad jos palūkanų nori;
Juk neprivalo ji tav duot, negavusi nieko.
Usnys, dilgėlės ir brantai su sanevadais
Auga, kaip žinai, be jokios mūsų pagalbos;
Ale grūdelis gers nesiranda, kad nepasėji.
Tu tikt vis mėsos kasdien prisiėst išsižioji,
O burokų bei lapienės niekini garbę.
Todėl tu kasmets, supliurpęs visą zopostą,
Blogs ir pusgyvis velkies į baudžiamą mielą.
Eik, žiopoly! eik sėt kiekvieną sėjamą daiktą.
Sėk miežius, pupas, grikus su didele sauja;
Ir avižų n' užmiršk, kad sėdams išberi grūdus:
Nės kisieliaus tu, o kuinai pašaro laukia.
Žirnių sav pasisėk zopostui didelį plotą,
Juk žinai, kaip skanūs jie, kad šupinį valgai.
Ai! kaip daug jie mums per metą skalsina duonos.
Ir kanapėms duok ben kokį sklypgalį lauko;
Gėdėkis šykštuot! ir tokio reikalo reikia.
Ar ne gerai, kad pats sav grečną nuveji virvę,
O pinigėlį delmone kytriai pakavoji?
Sėk linų, kiek Gryta norės; minau nesivaidyk!
Juk žinai, kaip vis daugiau nor moterų būdas,
Kad jos pradeda verpt ir jau prisiverpusios audžia.“

Ale nepeik, minau! permier tą moterų provą!
Ar ne smagu klausyt, kad viežlybos gospadinės
Žiemą su mergoms vindus savo sukdamos ūžia?
Ar ne gražu žiūrėt, kad Gryta, jau prisiverpus,
Skirsto verpalus aust ir audus baltina drobes?
O paskui, kas namui reik, rokuodama rėžia,
Taip kad ir dailiems auteliams gals pasilikty.
Ak! kad visos moters taip kytriai padaryty,
Mislyk tikt, ar būtų tiek nuogų nabagėlių?
Ak išties! mūsų būrai, nei rėdyti ponačiai,
Dar su dumčiais vokiškais susisėst užsigeistų.
Ir prancūzai juos toliaus išpeikt negalėty.

"Rods, – tarė Pričkus, – vis tiesa, kas čia pasakyta.
Aš kaip šulcas per kiemus ilgai jodinėdams,
Daug įsitėmijau, kaip daro mūs gospadinės,
Kad žiemos čėse ką verpt krūvoms susisėda.
Juk radau gana tokių, kurios nesigėdi,
Kad joms kartais merdėdams vos sukasi vindas.
Nės, kad verpt reik, jos taip daugel pasakų vapa,
Kad jau ir ranka kuodelį pešt užsimiršta

Ir besijuokiant koja vindą sukt pasiliauja.
Taip šūtkas betaisant štai žiema pasibaigia;
Ogi pavasaris, atžengdams su vasara miela,
Atliktų žiemos darbų visur pasigenda.
Pimė rengias aust, o Jekė mest pasisūlo.
O ką mes ar aus, kad verpt ir lenkt nenorėjo?
Taipgi namai visi paskiaus nuogi pasidaro,
Kad su buksvoms lopytoms vyrs vos užsidengia,
O vaikai ant ūlyčių nuogi bėginėja.“

Moters, jūs nenaudėlės! tai jums parašyta.
Bet jūs, prietelkos, jūs, viežlybos gaspadinės!
Jūs neprivalot dėl tokių kalbų nusigėdėt.
Tos tesigėdi tikt, kurios tingėt nesigėdi.
Jums garbė, kad vindas jūsų, sukriai besisukdams,
Pakulų bei linų kuodelį nupeša greitai;
Jums garbė, kad staklės prieš pavasarį trinka
Ir šaudyklė su šeiva šokinėdama tarškia;
Jums garbė, kad audeklėliai, jūsų nuausti,
Ant margų lankų kaip sniegs pavasario blizga.

Ale nevenkit dar daugiau kaip reik pasipurtyt.
Ant daržų pašaliai darbelių lūkuria jūsų.
Taigi padėkit jau vindelių visą klapatą,
Ir stakles, iki vėl reikės, į pašalį kiškite!
Ogi nagan spatelius greitus bei lopetas imkit!
Vei! kaip kurmiai, šen ir ten vartydami žemę,
Jus daržovę sėt į daržą ragina bėgti.
Rods tiesa! visaip reik pilvai reikalą provyt.
Jam negana, kad tikt iš viršaus jį dabinėjam;
Bet ir iš vidaus jis nor kasdien pasilinksmyt.
Todėl jums pilvai nuogi didei pasiklonos,
Kad jūsų mylista juos vėl apdengt nepatingot
Ir trinyčius naujus, buksvas bei marškinius audėt.
Bet daugių daugiau jie garbys jūsų malonę,
Kad jie, su nauju rėdu česnyj susisėdę,
Lašinius ir dešras su jūsų viralu valgys.

Nugi dabar, ką tikt įmanot, sėkite sėklas!
Sėkite kopūstus, morkus su didele sauja;
Ropių, pastarnokų, sviklų beigi repukų;
Taip ir šalkių su gardžiais kartupelių valgiais
Sėt ir įvaisyt, pridabot ir kuopt nepamirškite!
Taip besipurtydamos linksmi pavasarį baikit,
Ik jau prie kitų darbų jums vasara šūkters.
Gana.